

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

โดย
วิระพัฒน์ ปัตตุมมา
นักวิทยาศาสตร์
ประจำ สาขาวิชาเคมี

SAFETY

RISK

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปสขตมัยในห้องปฏิบัตกาขเคมมี

เนื้อหา

- 1 ● ัฒนตศวยในห้องปฏิบัตกาข
- 2 ● ุขปกาขณ้ความปสขตมัย
- 3 ● ัช้องปฏิบัตกาข
- 4 ● ความขู้ท้วไปของส่ขเคมมีแะกาขท้งส่ข
- 5 ● ัฒนตสนกาขขอนคณาต้ในเคขห้องมีอวิทาษาศกาสตข

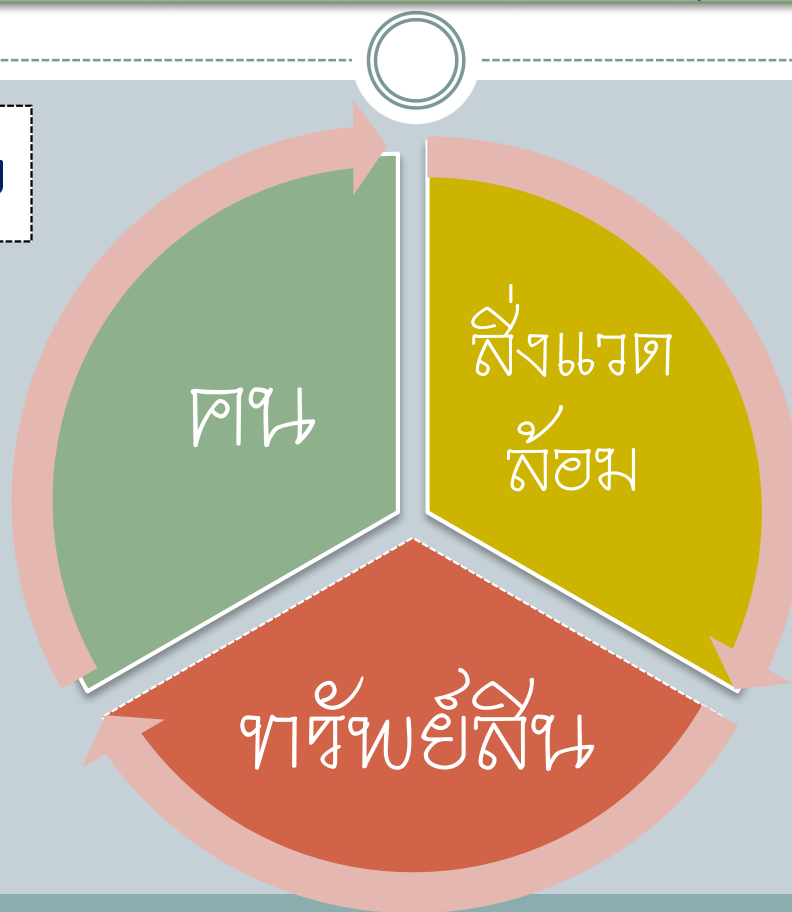

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ความปลอดภัย

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

อันตรายในห้องปฏิบัติการ

ไฟไหม้

- มีภาชนะใส่ไฟหรือมีเปลวไฟ
- ภาชนะมีสารละลายอินทรีย์
- ปล่องยี่ห้อสารอินทรีย์

ระเหยง่ายในปีกแก๊ส

ภาชนะระเบิด

- ภาชนะมีสารเคมีในระบบปิด เช่น ปล่องสาร ภาชนะอลูมิเนียม
- ภาชนะปฏิบัติการของสารเคมี ข้างพวงสารที่เข้ากันไม่ได้

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

อันตรายในห้องปฏิบัติการ

พิษไหม้แก๊สพิษ

- สารเคมีหกปรอท ตามร่างกาย
- การทำงานที่เกี่ยวพันความ
ร้อน เนื่องจากการสารเคมีหลายประเภท
เช่น ปรอทและเบส

แก๊วบาท

- การใช้งานเคมีของแก๊ว และ
เทอรั่มมิเตอรั่ม
- การสวมต้อเคมีของแก๊วกับ
เคมีของแก๊วอีกชนิดหนึ่งหรือสองอย่าง

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

อันตรายในห้องปฏิบัติการ

การสูดดมไอระเหยเคมี

- ภาชนะเคมีหกปรอท ตามร่างกาย
  - การทำงานที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงสูง เช่น การขยายภาชนะเคมีที่ละลายในอะซิโตน เช่น ปรอทและเบส

สารเคมีเข้าปาก

ที่พบเห็นบ่อยครั้ง 3 แบบ

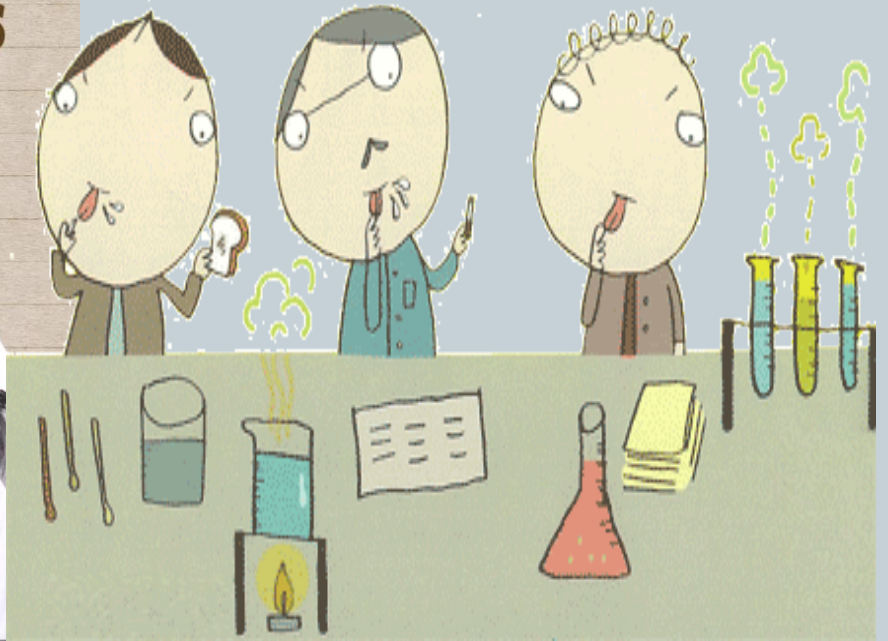
1. การสูดดมสารเคมีเข้าไปเป่าตามตัวร่างกาย
2. ไม่ล้างมือเมื่อเป่าสารเคมี
3. การสวมก๊วนสูดดมหรือของขบเคี้ยวในห้องปฏิบัติการ

การสูดดมไอสารเคมีและ สารเคมีเข้าทางปาก

การสูดดมสารเคมี

ภายในห้องปฏิบัติการ

ไม่ควรสูดดมสารเคมีโดยตรง
ควรใช้มือในการพัดโบกดมสาร
เนื่องจากบางสารเคมีมีอันตราย

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

อุปกรณ์ความปลอดภัย

- ★ ตู้อุณหภูมิ
- ★ อ่างล้างตาฉุกเฉิน
- ★ ที่ล้างตัวฉุกเฉิน
- ★ เคมีของดับเพลิง
- ★ สัญญาณเตือนภัย
- ★ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติทั่วไป

1. ศึกษาแผนผังของห้องปฏิบัติการ
2. ต้องดูเส้นทางที่สั้นที่สุดที่สามารถออกจากอาคารจากห้องปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็ว
3. ห้ามสวมรองเท้าแตะหรือรองเท้าเปิดด้านบนและเปิดส้น
4. แต่งกายให้เหมาะสม
5. ให้นำเอาเฉพาะสิ่งของจำเป็นเข้ามาในห้องปฏิบัติการ
6. เมื่อเข้ามาในห้องปฏิบัติการต้องสวม

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติทั่วไป

7.อย่าหยิบยกแก้วหรือสิ่งอื่นใดในห้องปฏิบัติการ

8.อย่ารับประทานอาหารและของคบเคี้ยวต่างๆ หรือดื่มเครื่องดื่มในห้องปฏิบัติการ และห้ามนำสิ่งสกปรกหรือของแก้วใส่อาหาร และเครื่องดื่ม

9.อย่าสูบบุหรี่ และสัมผัสสารเคมีโดยตรง

10.ห้ามนำภาชนะทดลองนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ และให้ทำตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแต่ละภาชนะทดลองเท่านั้น

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติทั่วไป

11. ห้ามทำปฏิกิริยาทดลองโดยลำพังในห้องปฏิบัติการ
12. ห้ามจุดตะเกียง เทียนไข หรือไฟในห้องปฏิบัติการ
13. เมื่อพบเห็นอุบัติเหตุหรือเหตุกาณ์ที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ ต้องรายงานให้ ผู้ควบคุมปฏิบัติการ หรือหัวหน้าห้องปฏิบัติการทราบทันที
14. ควรล้างมือทุกครั้งหลังจากทำปฏิกิริยาทดลองแต่ละขั้นตอนแล้ว และต้องล้างตัวอยู่เสมอให้สะอาดก่อนออกจากห้องปฏิบัติการ

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติก่อนเริ่มการทดลอง

1. อ่านและศึกษาการทดลองก่อนเข้าห้องปฏิบัติการ
2. ศึกษาสมบัติกายภาพและอันตรายของสารเคมีทุกชนิดที่ใช้ในการทดลอง
ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลเหล่านี้ได้จาก หลายแหล่ง ได้แก่ หนังสือคู่มือต่างๆ
เช่น - เมิร์กอินเดกซ์ (Merck Index)
- คู่มือของเคมีและฟิสิกส์ (Handbook of Chemistry and Physics)
- ข้อมูลความปลอดภัยของสาร (Material Safety Data Sheet) หรือเรียกย่อๆ
ว่า เม็มเอสดีเอส (MSDS)

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติระหว่างภาควิชาทดลอง

1. ต้องสวมแว่นตานิรภัยตลอดเวลาที่อยู่ในห้องปฏิบัติการ
2. ต้องสวมเสื้อคลุมปฏิบัติการตลอดเวลาที่อยู่ในห้องปฏิบัติการ
3. ควรสวมถุงมืออย่างเมื่อต้องทำงานกับสารกัดกร่อน เป็นพิษ หรือมีพิษร้ายแรง เป็นเวลานาน และล้างมือให้สะอาด ทุกครั้งเมื่อทำภาควิชาทดลองเสร็จ
4. ต้องตรวจสอบสภาพของเครื่องแก้วทุกชิ้นก่อนนำไปใช้งานทุกครั้ง
5. อ่านคู่มือของสารเคมีที่ฉลากบนขวดให้แน่ใจว่าหยิบถูกต้องแล้ว
6. ถ้าทำสารเคมีหกเลอะเล็กน้อย (น้อยกว่า 50 กรัม หรือ 50 มิลลิลิตร)

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติระหว่างกาชทดลอง

- เมื่อชงให้ชุปกษณ์ไฟฟ้าควรถดขวงสอปก่อนว่าสายไฟที่ต่อกับเคชชงมิชไม่ชำรุด
ต้องสวมเสื้อคลุมปฏิบัติกาชทดลองเวลาที่ชงในห้องปฏิบัติการ
- ในห้องปฏิบัติการต้องมิเคชชงดับเพลิงปชชงห้อง ต้องตชวงสภภาพชงเคชชง
แกวทุกชงก่อนนำไปชงงานทุกคชง
- ทำงานในห้องปฏิบัติการต้องควมชวมตชวงชงชงชงชง

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ข้อปฏิบัติหลังการทดลอง

1. กำจัดของเสียที่เกิดขึ้นตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในกาชทดลอง
2. ต้ของล้างเคือของแก้วให้สะอาด
3. ต้ของเช็ดโต๊ะปฏิบัติการให้สะอาดก่อนออกจากห้องปฏิบัติการ
4. ตรวจสอบว่าได้ถอดปลั๊กไฟ ปิดวาล์วน้ำ และเก็บอุปกรณ์เคือของมีอทั้งหมดเข้าที่
เตรียมตู้ชย

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี

ความสำคัญทั่วไปของสารเคมีและภาชนะบรรจุ

สัญลักษณ์เกี่ยวกับสารที่เป็นอันตราย

สารที่ระเบิดได้

สารกัดกร่อน

สารกัมมันตรังสี

สารไวไฟ

สารออกซิไดซ์ (ช่วยไฟไหม้)

สารพิษ

X_i

สารที่อาจเป็นอันตราย

X_n

สารอันตราย

สารที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ขั้นตอนการขอขออนุญาตใช้เครื่องมีวิทยาสถาปัตยกรรม

เครื่องมีวิทยาสถาปัตยกรรม

ติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ติดต่อขอ

โหลดแบบฟอร์มบันทึก การขอแบบฟอร์มให้ครบถ้วน

ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ธุรการสาขาวิชาเคมี

เพื่อเสนอต่อปฐะชาณสาขา

ปฐะชาณสาขาเสนอขออนุมัติติดต่อนายของทุกวัน

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ขั้นตอนการขอขออนุญาตให้เครื่องมือนิเทศศาสตร์

เครื่องมือนิเทศศาสตร์

ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ธุรการศูนย์วิทยุฯ
เพื่อเสนอต่อหัวหน้าศูนย์ฯ

หัวหน้าศูนย์วิทยุฯ เสนอขออนุมัติ

หัวหน้าศูนย์วิทยุฯ เสนอขออนุมัติ

สิ้นสุด

Science Center

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

ขั้นตอนการขอขออนุญาตใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์

เครื่องมือวิทยาศาสตร์

ติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ติดต่อขอ

ใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์

ส่งบันทึกการดูแล

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลังการดูแล

ขั้นตอนการขอขออนุญาตใช้เครือข่ายมีอิทธิพลวิทยาศาสตร์

สาขาวิชาเคมี

<http://scc.snru.ac.th>

ศูนย์วิทยาศาสตร์
SCIENCE CENTER

บริการออนไลน์ ▾

ค้นหา

หน้าหลัก ศูนย์วิทยาศาสตร์ ข่าวประชาสัมพันธ์ งานบริการวิชาการ ดาวนิโกลดเอกสาร หน่วยงานอื่น ติดต่อสอบถาม เว็บไซต์เก่า

ขอเชิญร่วมกิจกรรม

สัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ประจำปี 2559

- ชมการแสดงนิทรรศการ และนวัตกรรมของสาขาวิชา
- การประกวด/แข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- การแข่งขันจรวดขวดน้ำ เครื่องบินกระดาษพับ

18 - 20 สิงหาคม 2559

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เอกสารขอใช้บริการต่างๆของศูนย์วิทยาศาสตร์
รายงานประจำปีศูนย์วิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ศาสตร์และเทคโนโลยี
และสมาคมเทอร์โมอิเล็กทรอนิกส์ไทย

“จุดประกายความคิด
พัฒนาชีวิตด้วยวิทยาศาสตร์
เสริมสร้างชาติด้วยเทคโนโลยี
สู่วิถีแห่งนวัตกรรม”

ติดต่อสอบถามข้อมูล สำนักงานคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โทร.0 4297 0030 หรือ <http://sci.snru.ac.th>

ขั้นตอนการขออนุญาตใช้เครื่องมีอิทธิพลทางสสาร

ศูนย์วิทยาศาสตร์
SCIENCE CENTER

บริการออนไลน์ ▾

ค้นหา

[🏠 หน้าหลัก](#) [ศูนย์วิทยาศาสตร์ ▾](#) [ข่าวประชาสัมพันธ์ ▾](#) [งานบริการวิชาการ ▾](#) [ดาวโหลดเอกสาร ▾](#) [หน่วยงานอื่น](#) [ติดต่อสอบถาม](#) [เว็บไซต์เก่า](#)

เอกสารขอใช้บริการต่างๆของศูนย์วิทยาศาสตร์

แบบฟอร์มขออนุญาตใช้ห้องประชุมใหญ่ [Download](#)

แบบฟอร์มขออนุญาตใช้ห้องประชุมเล็ก [Download](#)

แบบฟอร์มส่งตัวอย่างน้ำเพื่อตรวจวิเคราะห์ [Download](#)

แบบฟอร์มส่งตัวอย่างปุยและวัสดุปรับปรุงดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ [Download](#)

ขั้นตอนการขอใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์ [Download](#)

แบบฟอร์มขอความอนุเคราะห์ใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์ สำหรับนักศึกษา [Download](#)

แบบฟอร์มขอความอนุเคราะห์ใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์ สำหรับบุคลากร [Download](#)

อัตราค่าบริการห้องประชุมใหญ่และห้องปฏิบัติการศูนย์วิทยาศาสตร์ [Download](#)

อัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการศูนย์วิทยาศาสตร์ [Download](#)

ขั้นตอนการขอใช้บริการห้องประชุมใหญ่ [Download](#)

แบบฟอร์มขออนุญาตใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ฝ่ายสนับสนุนศึกษา

ส่วนราชการ.....

ที่ ..... วันที่.....

เรื่อง ขออนุญาตขระะทิจใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์

เรียน หัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์

ด้วยข้าพเจ้า..... นักศึกษาสาขาวิชา.....

ชั้นปีที่..... คณะ..... มีความประสงค์ขออนุญาตใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุ อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์ ทางฟิสิกส์/เคมี/ ชีววิทยา/จุลชีววิทยา/สิ่งแวดล้อม อาคารศูนย์วิทยาศาสตร์ ชั้น..... ห้อง..... เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานวิจัยเรื่อง ..... อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัย คือ..... ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตขระะทิจการสอนปฏิบัติการจากบุคลากรประจำห้องปฏิบัติการ คือ..... โดยมีรายการครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์/สารเคมีที่ประสงค์จะขออนุญาตขระะทิจดังรายการนี้

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น. ระยะเวลา..... น. โดยได้ติดต่อบุคลากรเรื่องดังกล่าวกับ..... ไว้เบื้องต้นแล้ว และข้าพเจ้า..... เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ..... ขอรับผิดชอบหากเกิดการชำรุดหรือเสียหายของอุปกรณ์/เครื่องมือ ดังกล่าวในระหว่างการใช้งาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ความเห็นอาจารย์ที่ปรึกษา

..... ลงชื่อ..... ผู้ขอใช้
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ความเห็นของสาขาที่เครื่องมือประจำอยู่

..... อนุญาต ไม่อนุญาต

(.....) (.....)
ประธานสาขา..... หัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ฝ่ายสนับสนุนการ

ส่วนราชการ.....

ที่ ..... วันที่.....

เรื่อง ขออนุญาตขระะทิจใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์

เรียน หัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์

ด้วยข้าพเจ้า..... บุคลากรประจำสาขาวิชา.....

สังกัดคณะ..... มีความประสงค์ขออนุญาตใช้ห้องปฏิบัติการ/ครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ทาง ฟิสิกส์/เคมี/ชีววิทยา/จุลชีววิทยา/สิ่งแวดล้อม อาคารศูนย์วิทยาศาสตร์ ชั้น..... ห้อง..... เพื่อการปฏิบัติงานวิจัย เรื่อง...../ทำการเขียนการสอนรายวิชา..... ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตขระะทิจสนับสนุนปฏิบัติการดังกล่าว โดยมีรายการครุภัณฑ์/วัสดุอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์/สารเคมีที่ประสงค์จะขออนุญาตขระะทิจดังรายการนี้

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น. ระยะเวลา..... น. โดยได้ติดต่อบุคลากรเรื่องดังกล่าวกับ..... ไว้เบื้องต้นแล้ว และข้าพเจ้า..... เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ..... ขอรับผิดชอบหากเกิดการชำรุดหรือเสียหายของอุปกรณ์/เครื่องมือ ดังกล่าวในระหว่างการใช้งาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ลงชื่อ..... ผู้ขอใช้
(.....)
ตำแหน่ง.....

ความเห็นของสาขาที่เครื่องมือประจำอยู่

..... อนุญาต ไม่อนุญาต

..... (.....)

(.....) (.....)
ประธานสาขา..... หัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์

● Thank you